

Orzeczenie i podmiot

1. *Orzeczenie i podmiot* to główne części zdania. *Orzeczenie* nazywa *czynności* lub stany.

Odpowiada na pytania: *co robi? co się z nim dzieje? w jakim jest stanie?*.

Podmiot nazywa wykonawcę czynności. Odpowiada na pytania: *kto? co?*.

2. • Koledzy Jacka chętnie uczestniczyli w grach zespołowych. (co robili?)

• Dorota w czasie wolnym jeździ na rowerze. (co robi?)

3. Uczniowie klasy czwartej *przygotowują się* do szkolnej zabawy. Robert i Weronika *pompują* balony i *przyczepiają* do nich kolorowe wstążki. *Dekorują* nimi salę gimnastyczną. Karolina i Marcin *podłączają* sprzęt do odtwarzania muzyki, a mama Dawida *piecze* ciasteczka.

4. Chłopcy *budują* domek. Filip *siedzi* na dachu. Bartek i Adam *czytają* instrukcję. Maciek oraz Szymon *malują* deski, a Kacper *bawi się* z psem.

*5. W andrzejkowy wieczór *spotkała się* cała nasza klasa. Chłopcy *podgrzewali* wosk w garnuszku. Dziewczyny *lały* wosk przez dziurkę od klucza do miski z wodą i *przyglądały się* niezwykłym kształtom. Wszyscy *zgadywali*, co przyniesie im przyszłość. Potem dziewczyny *wyciągały* różne przedmioty ukryte pod talerzem. Chłopcy *śmiali się*, że wszystkie niebawem wyjdziemy za mąż. Najwięcej radości *wzbudził* wyścig butów. Zabawa *polegała* na tym, że dziewczyny *ustawiały* kolejno swoje buty. *Liczył się* but, który pierwszy *dotarł* do wyznaczonego miejsca.

6. • Iza przygotowała prezentację o polskich tradycjach i obyczajach.

• Turystów spragnionych nadmorskich atrakcji przywitał słoneczny Kołobrzeg.

• Długi, starannie napisany, ciekawy, pełen ciepła list zupełnie Jurka zaskoczył.

• Pochmurna, deszczowa, zimna pogoda nie zachęcała do spacerów.

• Jarek odwiedził chorego Tomka.

7. Np.

Kibice dopingują polską drużynę. Biało-czerwone *flagi* poruszają się na wietrze. Polscy *piłkarze* wygrywają. *Pilka* wpadła do bramki. *Sędzia* zagwizdał. Nasza *drużyna* zwyciężyła! *Publiczność* wiwatowała. Zawodnicy wykonali taniec radości. *Trener* płakał ze szczęścia.

• Wpisane części zdania to *podmioty*.

8. Gęsi *gęgają*.

Konie *rżą*.

Woda *płynie*.

Wiatr *wieje*.

Morze faluje.

Deszcz padał.

Śnieg prószył.

Lód stopniał.

Chmury się kłębią.

Ulewa zacina.

9. Np. Rodzina spędza czas na pikniku. Rodzice przygotowali mnóstwo smakołyków.

W koszu znalazły się owoce. Dzieciom bardzo smakowały jogurty. Wszyscy spędzili wyjątkowo miły dzień.

10. pytanie o orzeczenie: Co robili moi koledzy?

pytanie o podmiot: Kto uczy się do sprawdzianu z matematyki?

pytanie o orzeczenie: Co robi moja przyjaciółka?

11. W każdym zdaniu jest *orzeczenie* –

nawet w najkrótszym: Poszedłem. Zmienię.

Podmiot o tym informuje,

kto daną czynność wykonuje.

12. Np.

– Jola podobno uczyła się do sprawdzianu z matematyki cały tydzień.

– Ja zajrzałam do zeszytu dopiero dzisiaj rano.

13. Np.

Bartnik hodował pszczoły w barciach.

Zdun budował piec.

Kuśnierz zajmował się szyciem i naprawą futer.

Płatnerz wyrabiał metalowe zbroje, tarcze, hełmy, miecze.

Kołodziej konstruował wozy.

Zdanie i równoważnik zdania

1. Np. W zdaniu występuje orzeczenie. Równoważnik zdania to wypowiedzenie, które nie ma orzeczenia, ale łatwo je wprowadzić.

2. Przyszła wiosna. Dni coraz cieplejsze. Więcej słońca. Pierwsze zielone listki na drzewach. A w ogródkach już kwitną przebiśniegi i krokusy. Ptaki śpiewają od samego rana. Pojawiły się nawet biedronki. Na łąkach rechoczą żaby. Prawdziwy wiosenny koncert! Bogactwo barw i dźwięków zachwyca!